

YttrandeDatum
2022-10-27Diarienummer
4.4.17-14219/2022Regeringskansliet
Miljödepartementet
m.remissvar@regeringskansliet.se

EU-kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115

(Ert diarienummer: M2022/01516)

Jordbruksverket har beretts tillfälle att yttra sig över ovan rubricerat förslag.

Viktiga delar av förslaget för Sveriges vidkommande

Minskingsmål

I enlighet med tidigare svensk ståndpunkt stödjer vi minskningsmålen i strategin från jord till bord på EU-nivå. Vi är dock tveksamma till att införa målen i nationell rätt så som förslaget är skrivet när det gäller hur minskningsmålen ska beräknas. Sverige har redan en liten användning av kemiska växtskyddsmedel och små problem med förekomster av resthalter i vatten och inhemskt producerade livsmedel. Det är ett resultat av det arbete som Sverige sedan länge bedrivit i form av halveringsprogram, handlingsprogram, utbildning, information och rådgivning.

Sverige är en relativt liten marknad för de företag som säljer växtskyddsmedel. En effekt av det är att utbudet av växtskyddsmedel med olika verknings sätt i vissa fall är litet. Det medför i sin tur en risk för att tillgängliga växtskyddsmedel används mer, vilket kan leda till en ökad risk för resistensutveckling hos skadegörare och ogräs. Få tillgängliga produkter kan också leda till att vissa grödor/kulturer blir svåra att odla med lönsamhet, d.v.s. att kunna konkurrera på marknaden. Enligt förslaget ska länderna minska användning och risk med 35 – 65 %. Procentsatsen beräknas enligt metodik beskriven i förslagets artikel 5 och bilaga I. Sverige har preliminärt landat på målen 35 % och 36 % för de två riskminskningsmålen i förslaget.

Nationella handlingsplaner

Generellt föreslås skarpare regler för de nationella handlingsplanerna med många detaljer och uppföljningar. Allt ska även bedömas av kommissionen. Det är

omfattande insamling av data från både odlare och företag samt analysarbete för myndigheter som föreslås. Enligt förslaget ska fler indikatorer än de nuvarande EU-harmoniserade riskindikatorerna redovisas med trender och uppföljning varje år. Även handlingsplanerna ska följas upp med tätare intervall, tre år jämfört med vart femte år i nuläget. Vi ifrågasätter nyttan av detta för Sverige som har en liten användning av växtskyddsmedel och små problem med resthalter i miljö och livsmedel.

Det finns utrymme i förslaget för nationella initiativ kring åtgärder för hållbar användning av växtskyddsmedel och ökad användning av icke-kemiska metoder (artikel 8, 1. (g) och (h)), vilket är bra. Det finns även möjligheter till finansiering i CAP-systemet av insatser, t.ex. rådgivningsinsatser (artikel 25 & 26 med stöd i artikel 78, förordning (EU) 2021/2115).

Register

I flera delar av förslaget nämns register. De berör dokumentation av integrerat växtskydd, oberoende rådgivare, distributörer, användare, växtskyddsutrustning samt akut och kronisk förgiftning. Dokumentationskraven för integrerat växtskydd riskerar att bli en stor börda.

Vi ser fördelar med vissa av de föreslagna registren, t.ex. att utveckla det system vi har idag för godkännande av spridningsutrustning och att tydligare specificera om de som utbildas inom växtskyddsområdet är rådgivare, användare eller distributörer, för att anpassa utbildningarna till målgrupperna. För spridningsutrustning ser vi att fokus bör ligga på utrustningens status och vem som använder den, snarare än vem som äger den.

Företag med liten användning/låg intensitet, t.ex. ekologisk odling och företag med hög andel vall, bör undantas eller ges mindre omfattande dokumentationskrav.

Integrerat växtskydd

Vi ser en stor risk att förslagets inriktning mot grödspecifika bestämmelser, omfattande dokumentation och obligatorisk årlig strategisk rådgivning hämmar utveckling av odlingen och odlarnas egen initiativkraft. Vi bedömer också att det leder till en ökad administrativ börda samt kostnader för både odling och myndigheter utan att generera nytta för hälsa och miljö. Dessa förslag kan också uppfattas som orealistisk myndighetsstyrning.

Integrerat växtskydd är grunden i det växtskyddarbete som bedrivs i Sverige. Det är ett koncept vi stödjer fullt ut. Vi stödjer ökade insatser för att utbilda rådgivare och odlare så som det anges i förslaget. Satsningar, utöver vad som nämns i förslaget, för att stödja och utveckla alternativ till kemiska växtskyddsmedel samt precisionsstyrning av insatser skulle gynna det integrerade växtskyddet och kunna leda mot minskningsmålen.

Växtskyddsutrustning

Förslaget innebär att länderna ska införa ett elektroniskt register över spridningsutrustning i yrkesmässigt bruk med krav på att ägare, ägarbyten, inköp, resultat av funktionstest och även när sprutan ska tas ur bruk och åter tas i bruk ska registreras. Dessutom föreslår man även att godkännandet av utrustning ska registreras. Vi ser ett behov av ett register över godkända utrustningar men nyttan av att knyta utrustningen till en ägare (fysisk eller juridisk) är mer oklar. Det blir allt vanligare att den som äger utrustningen inte är dess förare.

För att säkerställa att den utrustning som används verkligen uppfyller kraven är vi positiva till att ett register över godkända spridningsutrustning inrättas. Om det även ska kombineras med krav på att anteckna vem som faktiskt använder utrustningen och vilka som ska ha tillgång till registret (kontrollmyndighet, personer med behörighet och allmänheten) bör utredas vidare.

I dagsläget hanteras register över utrustning olika i medlemsländerna. Harmoniserade regler inom unionen kan förenkla förutsättningarna för att följa utrustningar, deras status samt förenkla handel och användning med dessa maskiner länder emellan. På grund av att dessa register inte är gemensamt utformade idag kan den administrativa bördan bli stor i de länder som inte har register, medan andra redan har det på plats.

Vi saknar den del av nuvarande direktiv som handlar om användarens ansvar när det gäller regelbunden kalibrering och teknisk översyn, det är viktigt och bör finnas med.

Utbildning och rådgivning

I nuläget har vi i Sverige inget krav på att rådgivare ska vara utbildade. Vi stödjer förslaget där olika utbildningsmoment föreslås för grupperna rådgivare, användare och distributörer. Vi behöver då vidareutveckla det utbildningssystem vi har tillsammans med andra myndigheter för att erbjuda lämpliga utbildningar för respektive grupp.

I förslaget anges att alla odlare årligen ska få strategisk växtskyddsrådgivning av utbildad och registrerad rådgivare. Det behöver utvecklas i förslaget när det gäller hur det ska utformas och vi behöver analysera vidare vad det kan leda till i form av nationell insats. En enkel lösning att börja med kan vara att Jordbruksverket utarbetar rekommendationer om bekämpning, liknande det som görs idag till målgruppen rådgivare, men riktat mot användarna. Det kan sedan rådgivarkåren ytterligare utveckla och använda vid sina kundkontakter. Detta kan på sikt utvecklas mot mer specifik/individuell rådgivning beroende på hur förslaget utvecklas. Rådgivningsprojektet Greppa Näringen har i dagsläget en specifik modul om integrerat växtskydd som omfattar en dags individuell rådgivning.

Kostnaden för en sådan rådgivning är ca 15 000 kr. Totalt har vi i dagsläget ca 18 000 personer i Jordbruksverkets register över behörigheter att använda växtskyddsmedel, av dessa uppskattar vi att ca 15 000 tillhör kategorin användare och potentiell målgrupp för denna rådgivning. Det är alltså en stor spännvidd i vad den föreslagna obligatoriska rådgivningen kan komma att kosta, beroende på hur kraven i förordningen utformas.

Utbildning i användningen av ny teknik, GPS, styrfiler m.m. kopplat till den utrustning som används kan också bidra till att nå de föreslagna minskningsmålen i förslaget.

Användning av växtskyddsmedel i känsliga områden

Vi noterar att det inom känsliga områden, som de definieras i förslaget, finns arealer som kan komma att påverkas av det föreslagna förbudet mot användning av växtskyddsmedel. Huruvida vattenskyddsområden, nitratkänsliga områden, avloppsskyddade områden och även andra skyddade områden omfattas av den definition som föreslås är oklart, och blir om de omfattas orimligt. Till exempel omfattar nitratkänsliga områden ca 75 % av svensk odlingsareal och avloppskänsliga områden hela landet. Detta måste redas ut för att kunna ta ställning till förslaget.

Vad vill EU uppnå med lagstiftningen?

Som ett resultat av de utvärderingar som genomförts under 2021 av direktiv 2009/128/EG om hållbar användning av bekämpningsmedel har kommissionen lagt fram detta förslag till förordning om hållbar användning av växtskyddsmedel och om ändring av förordning (EU) 2021/2115. Förslaget lades fram i juni 2022 och har börjat diskuteras i Arbetsgruppen för växter och växtskyddsfrågor - Pesticider/växtskyddsmedel (F.19).

Det nu gällande direktivet har i utvärderingar kritiserats på flera punkter. Dessa kan sammanfattas i att det för närvarande finns brister i genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av direktivet. Bristerna har tagits upp i kommissionens revisioner, vid kommissionens besök i medlemsstaterna och i rapporter om genomförandet:

- av kommissionen,
- i en studie från Europaparlamentets utredningstjänst om genomförandet av direktivet, och
- i en rapport om växtskyddsmedel från Europeisk revisionsrätten.
- Dessutom har en ökad oro i samhället över användningen av bekämpningsmedel kommit till uttryck i många framställningar, två europeiska medborgarinitiativ och frågor i Europaparlamentet.

Som en del av den europeiska gröna given betonar kommissionen i sin strategi från jord till bord behovet av att gå över till ett rättvisare, hälsosammare och miljövänligare livsmedelssystem. Strategin från jord till bord understryker också vikten av att förbättra jordbrukarnas ställning (som är centrala aktörer i denna omställning) i värdekedjan. Där föreslås två särskilda mål för att minska användningen av – och riskerna med – kemiska växtskyddsmedel och farligare växtskyddsmedel fram till 2030. Kommissionen menar att EU-regleringen på detta område är av avgörande betydelse för att EU ska kunna uppnå målen i jord till bord-strategin och att lagstiftningen därför bör stärkas.

För att komma tillrätta med de brister som identifierats i genomförandet av direktiv 2009/128/EG och uppnå målen ifrån jord till bord strategin har förslaget följande fyra mål:

- Det första målet är att
 - minska användningen av och riskerna med kemiska växtskyddsmedel, särskilt sådana som innehåller farligare verksamma ämnen,
 - öka tillämpningen och efterlevnaden av integrerat växtskydd, och
 - öka användningen av mindre farliga och icke-kemiska alternativ till kemiska växtskyddsmedel för bekämpning av skadegörare.
- Det andra målet är att förbättra tillgången till övervakningsuppgifter, inklusive uppgifter om
 - spridning och användning av bekämpningsmedel och riskerna med bekämpningsmedel, och
 - hälso- och miljöövervakning. Genom detta säkerställs en bättre ram för att mäta framstegen.
- Det tredje målet är att förbättra genomförandet, tillämpningen och efterlevnaden av lagstiftningen i alla medlemsstater i syfte att göra politiken mer effektiv och ändamålsenlig.
- Det fjärde målet är att främja införandet av ny teknik, t.ex. precisionsjordbruk, som använder rymddata och rymdtjänster (inbegripet geospatiala lokaliseringstekniker), i syfte att minska den totala användningen av och riskerna med bekämpningsmedel.

Alternativa lösningar för att uppnå det EU vill och effekter om regleringen inte kommer till stånd

Ett alternativ till föreslagen förordning är att hålla kvar vid det gällande direktivet. Sett i förhållande till de mål som är uppsatta i strategin från jord till bord, d.v.s. att minska EU:s växtskyddsmedelsanvändning och risk med 50 % till år 2030, så visar inte trenderna i de indikatorer som används att nuvarande regelverk leder dit. De utvärderingar som gjorts har också visat på stora skillnader i genomförande mellan länderna.

Europeiska revisionsrätten konstaterar att det finns ett behov av tydligare kriterier och mer specifika krav på integrerat växtskydd för att bidra till att det tillämpas och för att bedöma efterlevnaden. Kommissionens konsekvensanalys visar, vad vi kan se, inte på ett tydligt sätt att den ökade administration som föreslås kommer leda fram till minskningsmålen. Vi ser som alternativ att de delar som berör hur integrerat växtskydd ska få utföras och dokumenteras kan överlåtas till medlemsstaterna själva att bestämma. Integrerat växtskydd ska i dagsläget kontrolleras utifrån EU:s förordning (EU) 2017/625 (kontrollförordningen), och bör kunna utvärderas utifrån det. Register över sprututrustningar finns i olika former i länderna och där ser vi att det kan finnas vinster med en samordning inom unionen.

I förslaget är ökad tillämpning av integrerat växtskydd ett huvudspår för att leda mot målen. Insatser som kan leda utvecklingen framåt kan ligga i ökad utbildning för både rådgivare, användare och distributörer, vilket är en del av förslaget. Satsningar på utveckling och utvärdering av alternativa växtskyddsmedel och metoder som kan konkurrera med växtskyddsmedlen är en annan. Eftersom odlingsbetingelser, väder/klimat, marknad och skadegörarförekomst är företeelser som varierar bedömer vi det som svårt att införa tydligare kriterier och specifika krav för bättre kontroll av integrerat växtskydd. Krav och kriterier för integrerat växtskydd riskerar istället att bli antingen väldigt öppna, eller en ohanterlig uppgift om de ska hantera alla upptänkliga situationer.

Tvingande alternativ som att förbjuda viss användning av kemiska växtskyddsmedel, t.ex. de som definieras som mer farliga, är en lösning för att till viss del nå minskningsmålen. Det kan dock påverka möjligheterna att odla vissa grödor inom unionen.

Att minska användning och risk genom att ytterligare stödja förebyggande insatser, alternativa metoder och precisionsstyrning av användningen ekonomiskt är en alternativ lösning som bör övervägas. Det är en väg att på frivillig väg genom utbildning, information och rådgivning minska beroendet av kemiska växtskyddsmedel.

Vilka berörs av regleringen?

Behöriga myndigheter ska utses inom ett flertal områden, varav en del är involverade redan idag men kommer få utökade ansvar. Se kapitel X i bilagan till detta yttrande.

Användare av växtskyddsmedel får ökade krav på att följa odlingsbestämmelser, ta del av rådgivning och att uppfylla dokumentationskrav.

Kontrollmyndigheterna ska utöver de uppgifter de har i dagsläget utifrån förordning (EU) 2017/625 (kontrollförordningen) även kontrollera godkännandestatus på appliceringsutrustning.

Rådgivning om användning av växtskyddsmedel ska bara få ges av utbildade och registrerade rådgivare. Idag har Sverige inga sådana krav på denna grupp. Detta ser vi som en stor utmaning, både att det ska finnas tillräckligt med rådgivare för detta och att utbilda dem.

Kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför

Förslaget har börjat diskuteras och det är ännu inte klarlagt hur omfattande t.ex. förbuden mot användning av växtskyddsmedel inom känsliga områden blir. Även metoderna för att beräkna hur stora minskningar som ska göras i de enskilda länderna är i nuläget inte kända. Det gör det svårt att värdera effekterna av olika alternativ. I de delar som berör administrativa system, utbildning, rådgivning och utveckling av alternativa metoder för bekämpning kan vi se att det kommer bli kostnader för både behöriga myndigheter och användare.

Sociala konsekvenser för de som verkar inom denna näring ligger i ett behov av effektivisering och storleksrationalisering för att möta ökade kostnader, vilket kommer leda till minskade möjligheter att verka på landsbygden för mindre företag. Dyrare livsmedel för konsumenterna är också en konsekvens, vilket även kommissionen förutspår.

Minskad användning av växtskyddsmedel kan komma att leda till ökad användning av mekaniska åtgärder för att lösa ogräs- och skadegörarproblem. Det kan därför bli en målkonflikt mellan användningen av växtskyddsmedel och risken för ökad utlakning av växtnäringsämnen samt ökad förbrukning av fossila bränslen. Om integrerat växtskydd får en ökad tillämpning som leder till en ökad användning av förebyggande åtgärder och variation i grödval som stimulerar biologisk mångfald så kan förslaget ge positiva effekter, speciellt i de större slättområdena.

Särskilda hänsyn som behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Förordningsförslaget är utformat för att EU ska kunna leva upp till målsättningen i strategin från jord till bord, att minska användningen och riskerna med växtskyddsmedel med 50 % till år 2030. I det perspektivet så kommer stora insatser krävas. Svenska regelverk kommer behöva skrivas om, system ska byggas, utbildningsinsatser ska sätts, alternativa metoder ska utvecklas och utvärderas

m.m. Det kommer krävas stora insatser för att lösa detta praktiskt och föras ut i näringen inom tidsramarna i förslaget och ge de efterfrågade effekterna till 2030.

Företag som berörs

Alla lantbruksföretag som använder växtskyddsmedel, både i konventionell och ekologisk odling, berörs av lagstiftningen.

Företag som jobbar med digitala stödtjänster och andra som arbetar med utveckling av teknik för precisionsbekämpning berörs.

Rådgivningsföretag berörs på så sätt att de måste utbilda sig för att få ge den rådgivning som föreslås, de ska vara registrerade och de ska kunna ge årlig rådgivning till sina kunder. Antalet rådgivare kommer behöva öka för att vi ska uppfylla kraven i lagstiftningen och särskilda utbildningsinsatser behövs.

Tidsåtgång för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

När det blir mer klarhet i vad förslaget kommer innebära krävs en mer genomgripande analys av detta. I nuläget kan vi konstatera att de olika register och system för datainsamling som ska byggas samt dokumentationskrav och utbildningsinsatser kommer leda till kostnader både för företagen och de centrala myndigheter som ska hantera dessa.

Förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Förslaget kräver ett digitalt arbetssätt som framförallt mindre företag och digitalt ovana företagare behöver investera i.

Nya krav på att följa odlingsbestämmelser, dokumentera åtgärder och att ta sig tid för årlig strategisk rådgivning kommer leda till att många måste förändra inriktningen på sin verksamhet om syftet med regleringen ska uppnås.

Regleringens påverkan på konkurrensförhållandena för företagen

I kommissionens konsekvensanalys nämns att förslaget kommer innebära kostnader för producenterna. Förändrade marknadsförhållanden, då användning och risk inom EU ska minska med 50 %, både på kostnader för och tillgång till växtskyddsmedel och andra insatsvaror samt värdet av produktionen kan antas påverka konkurrensförhållandena inom EU. Det gäller både mot omvärlden i stort

och även inom unionen för exempelvis Sverige som en mycket liten marknad för växtskyddsmedel. När innebörden av förslaget blir tydligare behöver en mer genomgripande analys av påverkan på den svenska livsmedelsproduktionen utföras.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

Digitalisering av dokumentation och investeringar i ny teknik kan påverka små företag. Vanan vid ett digitalt arbetssätt och utrymmet för att investera i ny teknik är troligen mindre i de små företagen. Åldersstrukturen inom odlarkåren är också sådan att gruppen små företag är känsligare för åtgärderna i förslaget.

De enskilda artiklarna i förslaget

Synpunkter på enskilda artiklar i förslaget finns att läsa i bilagan.

I detta ärende har generaldirektören Christina Nordin beslutat. Magnus Sandström har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också chefsjuristen Ida Lindblad Hammar, Rikhard Dahl, Mona Strandmark och Catalin Citu deltagit.

Christina Nordin

Magnus Sandström

Yttrandet har signerats digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

Kopia till

m.kemikalieenheten@regeringskansliet.se

naringsdepartementet.registrator@regeringskansliet.se

Bilaga

Synpunkter på enskilda artiklar i förslaget

Bilaga

Synpunkter på enskilda artiklar i förslaget

KAPITEL I ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 1, Innehåll

Notera att förordningsförslaget bara gäller växtskyddsmedel, inte biocider som var avsikten med gällande direktiv men som aldrig tagits vidare.

Artikel 2, Tillämpningsområde

Här har vi inga synpunkter.

Artikel 3, Definitioner

Här införs bl.a. definitioner av olika kategorier av växtskyddsmedel, kemiska växtskyddsmedel, växtskyddsmedel med låg risk och farligare växtskyddsmedel. Dessa definitioner används vid kalkylering av den minskning som länderna ska nå för att tillsammans nå EU:s gemensamma mål i strategin från jord till bord.

10. Definitionerna av *spridningsutrustning* är här bredare än den i direktiv 2009/128/EG. Denna definition innebär att även mineralgödselspridare omfattas, då det vid tidpunkten för tillverkningen rimligen kan förutses att de kan komma att användas för spridning av växtskyddsmedel (t.ex. pelleterade växtskyddsmedel som snigelgift). Omfattningen av förändringen blir stor då antalet sådana utrustningar är större än antalet rena växtskyddssprutor.

När det gäller mineralgödselspridare ser vi inte att insatsen står i proportion till riskerna. Ett förslag till lösning är att i sista satsen föreslå att mineralgödselspridare som inte används för att sprida växtskyddsmedel undantas på samma sätt som såmaskiner. Eller, att dessa efter en riskvärdering enligt artikel 32.2 ges mindre stränga kontrollkrav eller längre tidsintervall.

11. *Spridningsutrustning i yrkesmässig användning*. Även här innebär det att mineralgödselspridare innefattas av samma skäl som ovan.

16. *Känsligt område*. Behöver diskuteras. Om förslagstexten tolkas strikt kan i princip all odlingsbar mark i Sverige omfattas.

23. *Biologisk bekämpning*. Vi instämmer i Naturvårdsverkets synpunkter på denna definition.

I övrigt hänvisas till definitioner i andra förordningar och direktiv.

KAPITEL II MINSKNINGSMÅL FÖR KEMISKA VÄXTSKYDDSMEDEL

Artikel 4, Unionens minskningsmål för kemiska växtskyddsmedel för 2030

Kommissionen ska för EU totalt, på samma sätt som medlemsstaterna var för sig (enligt modell i bilaga I), följa framstegen mot de 50 procentiga minskningsmålen 2030. Den preliminära modell som är framtagen inkluderar både intensitet i användning och tidigare minskning i länderna. Synpunkter på förslaget och förslag på alternativa beräkningsmetoder har redan framförts från andra länder. Det är alltså osäkert hur detta kommer att landa.

Framtida arbete för länderna ligger i att säkerställa kvaliteten på ämnes- och areal-data som rapporteras in till myndigheterna och som sedan ska redovisas till kommissionen. För Sveriges del berör det både KEMI, Jordbruksverket och SCB.

Artikel 5, Medlemsstaternas minskningsmål för kemiska växtskyddsmedel för 2030

Nationella mål ska införas i nationell lagstiftning. De beräkningar som vi fått från kommissionen den 19 juli har vi kontrollräknat och vi får samma resultat. Det är alltså kommissionen som beräknar medlemsländernas utgångspunkt och framsteg, baserat på försäljningsstatistik som länderna rapporterar in. KEMI och Jordbruksverket bör vara aktiva i detta arbete så att inte fel smyger in som kan vara svåra att rätta till i efterhand. Texten i artikel 5 är svårbegriplig, med risk för feltolkningar.

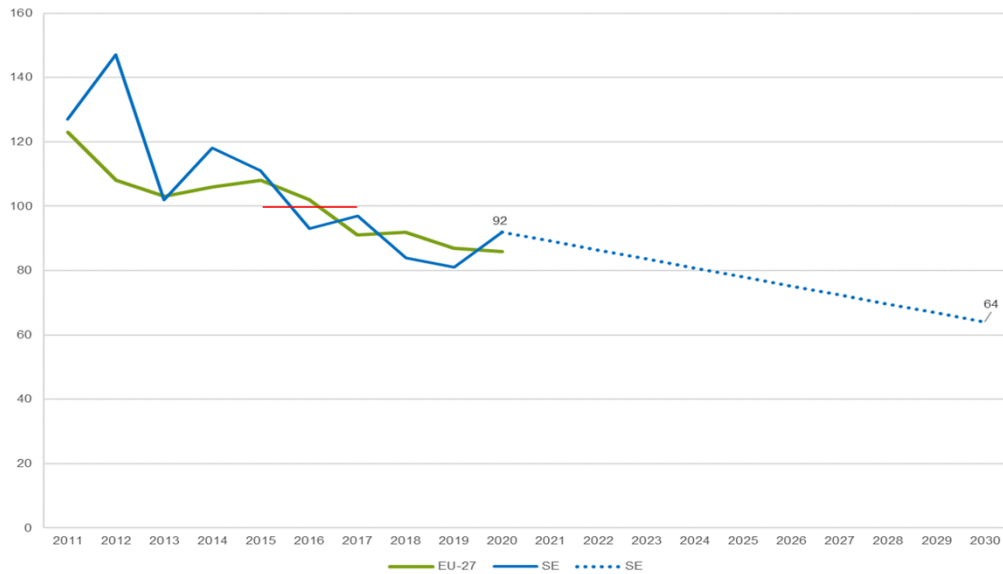
Enligt förslaget kan minskningsmålen för ett enskilt land inte bli mindre än 35 %, och inte större än 65 %.

Sveriges beting

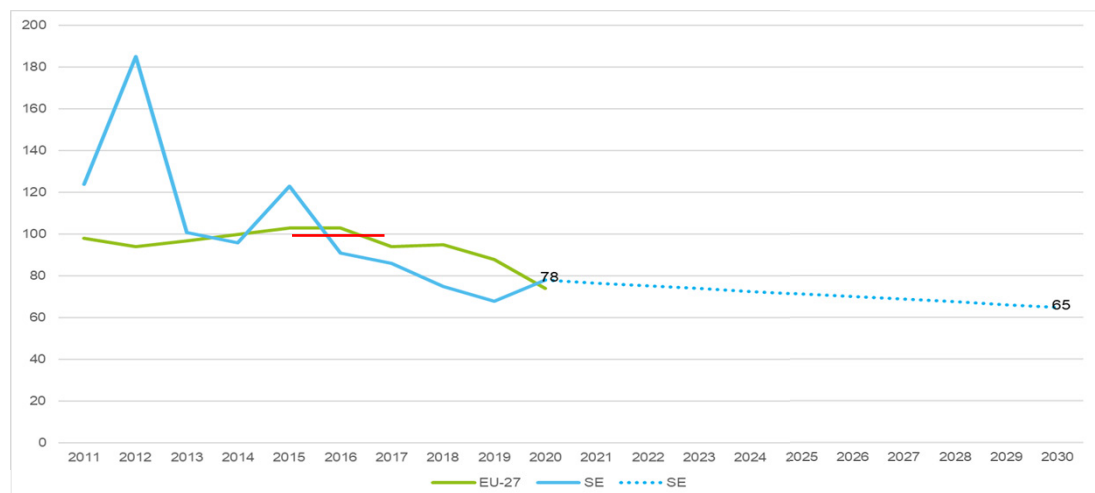
För Sveriges del är det att minska användning och risk samt användning av de farligare växtskyddsmedlen med 36 % respektive 35 % samt att göra det till år 2030. För att svara på det har vi försökt analysera artikel 5 mer noggrant och brutit ner det i olika delar nedan.

Kommissionen har under våren arbetat med formuleringarna för de minskningsmål som länderna ska uppnå. De har tagit till sig att tidigare utveckling och varierande intensitet i länderna ska kunna påverka nivån på målen. Sverige har, den 19 juli, fått de beräkningar SANTE/ESTAT gjort där man tagit med korrigeringar för ländernas tidigare utveckling (till åren 2011-2013) och intensiteten i användning. Minskningsmålen som kommissionen beräknat för Sverige landar på 36 % för mål 1 (F2F-1, användning och risk) och 35 % för mål 2 (F2F-2, användning av de farligare växtskyddsmedlen).

Kommissionen ska följa arbetet med de mål som sätts upp i respektive land enligt procedur i artikel 6 så att målen på EU-nivå till 2030 summerar till 50 %.
Uppföljning av de faktiska resultaten sker enligt artikel 7/Bilaga I och ska publiceras. Den statistik som ska användas är den som genereras utifrån förordning (EG) nr 1107/2009, d.v.s. officiella siffror över försäljning.

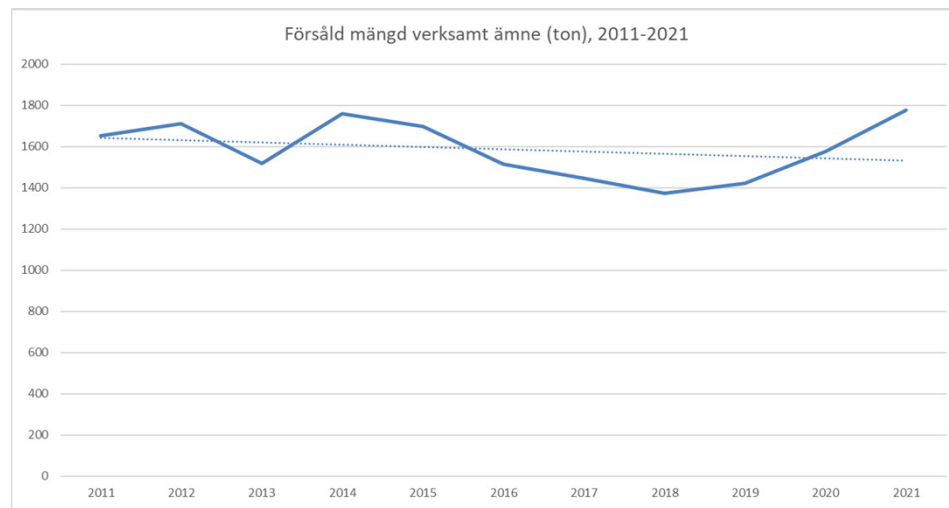
Figur 1. Sveriges reduktionsmål 1, användning och risk, F2F-1. Den röda linjen är respektive lands utgångspunkt, d.v.s., snittet av åren 2015, 2016, 2017. Senaste data är för 2020 och målet är att landa på värdet 64 år 2030. Den prickade blå linjen visar vägen mot det slutliga riskminskningsmålet, d.v.s. inga faktiska data.

Figur 2. Sveriges reduktionsmål 2, användning av de farligare växtskyddsmedlen, F2F-2. Den röda linjen är Sveriges utgångspunkt, d.v.s., snittet av åren 2015, 2016, 2017. Senaste data är för 2020 och målet är att landa på värdet 65 år 2030.

Riskviktade data enligt bilaga I. Den prickade blå linjen visar vägen mot det slutliga riskminskningsmålet, d.v.s. inga faktiska data.

Sveriges värde för F2F-1 behöver alltså minska från 2020 till 2030 med 28 procentenheter, och för F2F-2 med 13 procentenheter.

Figur 3. Försäljning av verksamt ämne till jordbrukssektorn åren 2011-2021. Källa SCB.

Om Sverige accepterar formuleringarna i artikel 5 och bilaga I innebär det att Sverige, i och med det, ser det som rimligt att nå riskminskningsmålen. Sverige har längre tillbaka genomfört halveringsprogram (i slutet av 1980-talet och början av 1990-talet) och sedan dess arbetat aktivt med handlingsprogram för att minska riskerna med växtskyddsmedel. Det kommer inte Sverige tillgodo i de korrigeringar som SANTE/ESTAT gjort där man bara går tillbaka till 2011. Många åtgärder som leder mot minskningsmålen har vi i Sverige redan utnyttjat helt eller i stor omfattning.

Jordbruksverkets bedömning är att det kommer vara svårt att nå de beräknade målen till år 2030. Förändringar i rådgivningsverksamhet, informations spridning och utbildning kan påbörjas och leda till vissa framsteg på frivillig väg inom denna tidsperiod. Framst genom att på gårdsnivå definiera och lyfta fram de åtgärder som både är lönsamma för produktionen och som bidrar till måluppfyllelsen. Förändringarna med krav på strategisk rådgivning, grödspecifika bestämmelser, rapportering och system för det som återfinns i flera artiklar tar längre tid att bygga upp och implementera men kan på sikt leda till förändringar. Det är dock osäkert i vilken grad detta leder till mindre användning och risker. Utvecklingen av alternativa metoder och ökad precision i växtskyddsarbetet är önskvärt, men tar också tid och kommer kräva stora resurser. Om målen inte nås i tid kan Sverige behöva införa ytterligare ekonomiska eller juridiska styrmedel för att få förändringar till stånd.

Nedan har vi försökt lista konsekvenser av att artikel 5 genomförs som den är formulerad idag.

- En minskning i användningen med 50 % på EU-nivå kommer få stor påverkan på marknaden för växtskyddsmedel i hela EU, och ännu mer på en liten marknad som Sverige. Intresset för att registrera en bred portfölj växtskyddsmedel minskar. Det är alltså en risk att ett minskat utbud av växtskyddsmedel på marknaden kommer påverka vilka grödor vi kan odla. Värst kommer mindre grödor och trädgårdskulturer drabbas vilka redan nu har ett begränsat urval av växtskyddsmedel att tillgå. Om vi förlorar en variation i de grödor som odlas kan det påverka svensk livsmedelsproduktion negativt. En minskning i utbudet av växtskyddsmedel kan även leda till en uppförökning av resistent skadegörarpopulationer eftersom det blir svårare att variera verksamma ämnen.
- Variationen i behovet av växtskyddsmedel mellan år är stor och kan öka i ett varmare klimat. De ingående variablerna gör att värdena för riskminskningstrenderna kan slå mycket mellan olika år.
- Minskningen i växtskyddsmedelsanvändning och ökningen i den administrativa bördan (utifrån hela förslaget) kan driva på en storleksrationalisering. Det krävs kapital att investera i ny teknik för exempelvis precisionsbekämpning samt att större verksamheter har lättare att ta den administrativa bördan som olika delar av förslaget innebär. Det kräver även investeringar i digital teknik och infrastruktur samt digital mognad.
- Minskningsmålen kan bidra till att uppnå målen om ekologisk odling på både EU-nivå och nationell nivå. En risk med det är att lägre skördar i ekologisk odling kan påverka vår försörjningsförmåga negativt. Beroende på framtida kostnaderna för insatsvaror för lantbruket är lönsamheten i olika odlingsinriktningar en stor osäkerhetsfaktor.
- Arbetet med att nå minskningsmålen kan bli ett stöd i arbetet att uppnå målen för ekologisk odling (EU:s 25 %, Sveriges 30 %).
- Minskningsmålen kan fungera som pådrivande för att öka utvecklingen av förebyggande åtgärder (IPM-metoder) som t.ex. förbättrad jordhälsa, bättre dränering, odling av lämpligare sorter, bättre växtföljder med mera.
- Målsättningarna kan även driva på utvecklingen av lågriskmedel samt utvecklingen av alternativa metoder och precisionsbekämpningen i positiv riktning.
- Ett större fokus på att minska växtskyddsmedelsanvändningen kommer troligen påverka vilka grödor som odlas i en riktning mot grödor som kräver mindre insatser av växtskyddsmedel. Det kan i sin tur leda till minskad mångfald i odlingen och risker kopplat till det, exempelvis ökade skadegörarproblem.

- Det kan bli ett stöd i Sveriges ambitioner för etappmålet i miljömålsarbetet, att väsentligt minska de farligaste ämnena, och även ett stöd att få tydligare mål i arbetet med en nationell handlingsplan.
- Risken finns att målen inte nås och att vi får sanktioner från EU. Då kan Sverige behöva införa subventioner, förbud eller andra tvingande åtgärder.
- En växling till alternativa metoder som inkluderar mer jordbearbetning, leder sannolikt till ökat läckage av växtnäringsämnen.

Artikel 6, Kommissionens inledande bedömning av de nationella minskningsmålen

De nationella målen ska enligt artikel 5 införas i nationella regler senast sex månader efter ikraftträdande och kommissionen ska underrättas senast sju månader efter ikraftträdande. Därefter har kommissionen ett år på sig att reagera och ge landet ge rekommendation till förändringar. Det är därför rimligast att vara överens med kommissionen om att de kalkyler som gjorts av ESTAT/SANTE och oss själva (KEMI) stämmer överens redan från början, innan vi på nationell nivå för in målen i våra regelverk. Vi ser förslaget som en byråkratiskt betungande process (vilket för övrigt gäller även i flera andra delar i förslaget).

Artikel 7, Kommissionens offentliggörande av framstegen vad gäller minskningsmålen för 2030 på unionsnivå och nationell nivå

Detta har vi inga synpunkter på.

KAPITEL III NATIONELLA HANDLINGSPLANER

För arbetet med de olika delarna i kapitel III nämns inget om att ansvarig myndighet ska utses. Vi kan ändå se att det kommer behövas tydliga uppdrag till KEMI och Jordbruksverket för att löpande arbeta med dessa delar.

Artikel 8, Nationella handlingsplaner

Enligt förslaget blir ramarna för vad som ska tas upp i en nationell handlingsplan tydligare jämfört med idag. Planerna ska beskriva hur kraven i förordningen ska uppnås och hur de kopplar till de strategiska planerna i CAP. Mycket är kopplat till riskminskningsmålen, utveckling mot målen, volym av kontroller, olika tillstånd, utbildningar, förteckningar över olika typer av spridningsutrustning samt andelar av arealer inom eko m.m. Det blir tydligare vad som ska tas upp i handlingsplanerna, men det är omfattande och detaljerat och nyttan ser vi för Sveriges del som begränsad.

Punkterna g) - i) är punkter som är mer öppna och där nationella åtgärder ska redovisas. Vi tolkar det som att länderna här ges utrymme att komma med input i form av nationellt formade åtgärder som ska leda mot målen, men som även kan finansieras i CAP-systemet.

Handlingsplanerna ska ses över minst vart tredje år (efter offentligt samråd). Eftersom det enligt direktiv 2009/128/EG i dagsläget ska ske vart femte år så innebär detta en ökad insats för berörd myndighet, vi bedömer nyttan som begränsad då förändringar tar tid att genomföra och utvärdera.

Artikel 9, Information om nationella minskningsmål för 2030 i de nationella handlingsplanerna

Kopplingar mellan skadegörare, verksamma ämnen som har stor påverkan på minskningsmålen samt icke-kemiska metoder och hur dessa bidrar till riskminskningsmålen ska redovisas. Ett tätt och utökat samarbete mellan Jordbruksverket och KEMI förutses.

Artikel 10, Årliga läges- och genomföranderapporter

Två och ett halvt år efter ikraftträdande ska länderna börja redovisa framstegen mot de nationella riskminskningsmålen. Hur det ska redovisas framgår av artikeln och bilaga II. Det ska göras årligen och blir en stor uppgift som inte finns i den omfattningen idag.

Artikel 11, Kommissionens analys av de årliga läges- och genomföranderapporterna

Utifrån det länderna redovisar ska kommissionen analysera framsteg och eventuellt ge rekommendationer till länderna. Dessa ska följas upp av landet i fråga och antingen justeras eller motiveras varför det inte görs. Artikel 10 och 11 innebär ett byråkratiskt merarbete som landar på lämplig myndighet.

KAPITEL IV INTEGRERAT VÄXTSKYDD

I de vägledningsprojekt Jordbruksverket genomfört där integrerat växtskydd har kontrollerats (2015 jordbruk, 2016 växthus/plantskolor, 2018 golfbanor, 2022 jordbruk) har efterlevnaden i respektive projekt varit 86 %, 92 %, ”ett väl utvecklat IPM-arbete” respektive 96 %. Tillsyn/kontroll har gjorts utifrån direktivet 2009/128/EG. Vi anser att Sveriges odlare i stort sett redan uppfyller kraven på integrerat växtskydd. Möjligheter att komma längre inom integrerat växtskydd ligger i att få odlare att jobba mer förebyggande samt att både utveckla och ta till sig alternativa metoder och växtskyddsmedel samt teknik för precisionsbekämpning. Ett tydligare uppdrag för rådgivning och utbildning fokuserat på det förebyggande arbetet kan också bidra.

Insatser för att leva upp till kraven i förslaget ligger även i att skapa och upprätthålla digitala register för IPM-åtgärder, dokumentation, IPM-rådgivare, ta fram och hålla grödspecifika regler aktuella.

Artikel 12, Integrerat växtskydd

De yrkesmässiga användarna kan antingen tillämpa det som i dagsläget enligt direktiv 2009/128/EG är de åtta allmänna principerna om integrerat växtskydd (direktiv 2009/128/EG, bilaga III), eller de grödspecifika bestämmelser som landet ska anta enligt förslagen förordning. (1. a), respektive 1. b)). Viktigt här är att rådgivare enligt förslaget får en skyldighet att deras råd ska vara förenliga med IPM. Alla de åtta principerna ska ges samma fokus och tyngd i rådgivningen. Ökad kalkning, dränering och underhåll av åkermarken är viktiga grundstenar i en odling med friska växter.

Vår bedömning är att:

- Integrerat växtskydd är bra och metoden för att hela tiden utveckla växtskyddsmedelanvändningen mot ökad hållbarhet.
- Grödspecifika bestämmelser kommer inte gynna utvecklingen av integrerat växtskydd samt en hållbar växtskyddsanvändning. Risken är stor att kreativiteten för olika lösningar minskar hos rådgivare och odlare samt att strävan att odla en gröda mer optimalt försvinner då alla avsteg från mallen kan få rättsliga påföljder.
- De grödspecifika bestämmelserna ska fortsätta att vara råd som de är idag.

Artikel 13, De yrkesmässiga användarnas och rådgivarnas skyldigheter i samband med integrerat växtskydd

Artikeln beskriver principerna för IPM och vad det är rådgivarna ska ge råd om och vad användarna ska leva upp till. Detta skiljer sig inte från direktiv 2009/128/EG men det är tydligare formulerat som krav.

Förslaget innebär krav på dokumentation på en detaljnivå som inte finns idag. Denna artikel kommer lägga grunden för en ökad administration hos yrkesmässiga användare av växtskydd.

Artikel 14, De yrkesmässiga användarnas dokumentation av förebyggande åtgärder och ingrepp vad gäller växtskydd och av rådgivning om användning av växtskyddsmedel

Detta är nya krav. Ett elektroniskt register över integrerat växtskydd och användning av växtskyddsmedel ska tas fram av ansvarig myndighet och omfatta:

- IPM-åtgärder och bevekelsegrunder för beslut.
- Rådgivares namn och de råd som getts.
- Uppgifter som framgår av krav i förordning (EG) nr 1107/2009.

Vi har tidigare kommenterat föreslagna krav på elektronisk dokumentation i samband med tilläggsförordning till artikel 67, förordning (EG) nr 1107/2009. Ökade kostnader förutses. För verksamhetsutövarna (ca 15 000 pers.) i form av arbetstid och utrustning för att sköta dokumentationen digitalt från 2025. För den

ansvarig myndighet som ska utses att ta fram och administrera systemet enligt detta förslag. Alla användare inkluderas, även ekologiska odlare, mindre företag och användare av växtskyddsmedel i skog.

Vår bedömning är att:

- Det idag finns växtodlingsprogram på marknaden som skulle kunna uppfylla många av de krav som ställs på det som ska dokumenteras.
- Idag dokumenteras mycket av det som berörs i förslaget men på flera olika ställen t.ex. sprutjournaler, växtodlingsplaner med mera.
- En fördel för både lantbrukare och tillsynsmyndighet vore om allt kan samlas på ett ställe.
- Om det blir krav att det ska dokumenteras digitalt kommer många yrkesmässiga användare behöva mycket stöttning och hjälp då kunskapen gällande digitala hjälpmedel och digitala tjänster är bristfällig. (Krav på dokumentation utifrån tilläggsförordning till artikel 67 i (EG) nr 1107/2009 kan komma att beslutas under hösten och enligt förslaget träda i kraft den första januari 2025)

Artikel 15, Genomförande av integrerat växtskydd med hjälp av grödspecifika bestämmelser

- En ansvarig myndighet ska utses och ta fram grödspecifika bestämmelser som är vetenskapligt tillförlitliga och som ska fastställas i bindande rättsakt.
- Idag finns ”odlingsvägledning” som Jordbruksverket tagit fram för de vanligaste grödorna t.ex. höstvetete, potatis m.fl. utifrån direktiv 2009/128/EU.
- Kravet i förslaget är att grödspecifika bestämmelser ska täcka 90 % av UAA (Utilisable Agricultural Area) vilket kommer innebära mycket bearbetning och utveckling av nuvarande ”odlingsvägledning”.
- Förslaget kommer innebära att resurser behöver avsättas hos Jordbruksverket och SLU för att vetenskapligt tillförlitliga grödspecifika bestämmelser ska kunna bli en realitet.
- Kommissionen ska godkänna utkastet innan de antas i nationell rättsakt.
- De ska även ses över och uppdateras årligen om behov finns, och dessa uppdateringar ska godkännas av kommissionen.

Vetenskapligt tillförlitliga odlingsvägledning ser vi som positivt. Vi ser dock inte att det är rätt väg att genom bindande regler styra vad som odlas och hur grödor odlas. Det vetenskapliga underlaget för behovsanpassning behöver förbättras och utökas.

Artikel 16, Elektroniskt register över integrerat växtskydd och användning av växtskyddsmedel

En eller flera utsedda myndigheter ska skapa och upprätthålla digitala register över IPM-åtgärder, IPM-rådgivning och den dokumentation som föreslås enligt tilläggsförordning till artikel 67 i förordning (EG) nr 1107/2009. Användare ska själva kunna föra in sina uppgifter. Kontrollmyndighet och andra myndigheter ska ges tillgång till data i olika sammanhang (miljöövervakning och statistik).

Vår bedömning är att:

- Det finns idag inte något elektroniskt register för integrerat växtskydd. Det blir en kostsam uppgift för utsedd myndighet att ta fram från grunden och sedan förvalta.
- Dataskyddslagstiftningen, GDPR, behöver beaktas vid utformningen av nationella regler vad gäller att dela informationen med andra instanser.
- Det finns idag två växtodlingsprogram med större spridning i lantbrukarkåren som teoretiskt sett skulle kunna utvecklas för att samla in denna information.

KAPITEL V ANVÄNDNING, LAGRING OCH BORTSKAFFANDE AV VÄXTSKYDDSMEDEL

Artikel 17, Allmänna krav för användning av växtskyddsmedel för yrkesmässig användning och av spridningsutrustning i yrkesmässig användning

Jordbruksverket ser att Sverige följer dessa krav i dagsläget förutom kravet i artikel 1. b) som säger att växtskyddsmedel för yrkesmässig användning bara får användas av yrkesmässiga användare som anlitar tjänster från oberoende rådgivare. Dessa rådgivare ska vara utbildade och registrerade i enlighet med art 26.1.

Artikel 18, Användning av växtskyddsmedel i känsliga områden

Förslaget säger att all växtskyddsbekämpning inom känsliga områden ska förbjudas. Det är dock inte helt klargjort om vilka känsliga områden som faller in under förslagets definition av känsligt område. Nitratkänsliga områden, avloppskänsliga områden m.m. kan tolkas in, detta måste klargöras. All bekämpning förbjuds, biologisk som kemisk men dispens kan ges för bekämpning av invasiva arter och karantänsskadegörare. Det ska hållas en 3 meters skyddszon mot dessa områden.

Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsverket och Jordbruksverket har diskuterat om vattenskyddsområden ingår i detta och kommit fram till att så inte är fallet. Detta behöver fortsatt diskuteras utifrån hur förslagstexterna utvecklas och hur kommissionen ser på det.

Dispens kan ges för användning av växtskyddsmedel för att hindra spridning av invasiva arter och karantänsskadegörare, men det kan endast ges för 60 dagar. Det framgår inte om ett företag kan ansöka om en ny dispens när den gamla går ut. Eftersom både invasiva arter och karantänsskadegörare kan behöva bekämpas under flera år kan denna regel innebära en administrativ börda för kommuner och för de som söker dispens. Blir dispensförfarandet för komplicerat och kostsamt kan en realitet bli att vi får en försämrad efterlevnad i kraven på att bekämpa invasiva arter och karantänsskadegörare eller att bekämpningen sker oreglad.

Artikel 19, Åtgärder för att skydda vattenmiljön och dricksvattnet

Naturvårdsverket tar upp detta i sin analys.

I grundvillkoren utifrån CAP för perioden 2023-2027 krävs tre meters avstånd till ytvattenområde.

Artikel 20, Flygbesprutning av växtskyddsmedel

Spridning av växtskyddsmedel med flygfarkost förbjuds men möjlighet till dispens ges i artikel 21.

Vår bedömning är att:

- I Sverige har bekämpning med flygfarkoster länge varit förbjudet vilket styrs av 14 kap. 7 § i Miljöbalken. Här finns idag möjlighet till dispens.
- Förslaget kommer troligen inte påverka nämnvärt i praktiken.

Artikel 21, Användning av växtskyddsmedel vid flygbesprutning med hjälp av vissa kategorier av obemannade luftfartyg

Artikeln ger länderna möjlighet att undanta vissa obemannade luftfartyg utifrån vissa kriterier, vilket inte är möjligt i Sverige idag utifrån lydelsen i miljöbalken.

Vår bedömning är att:

- Sverige bör ställa sig positivt till denna möjlighet då vi ser stora möjligheter till teknisk utveckling inom detta område, teknisk utveckling som kan leda till bättre precision och mer selektiv bekämpning.

Artikel 22, Lagring, bortskaffande och hantering

Påverkan av denna artikel blir troligen inte så stor för svenskt vidkommande då mycket redan är krav i Sverige och tas upp ingående på våra behörighetsutbildningar för växtskyddsmedelsanvändare. Naturvårdsverket och KEMI kan ha mer synpunkter på detta.

Artikel 23, Rådgivning om användning av växtskyddsmedel

Förslaget är att vi får en rådgivarkår som är bättre utbildad och mer insatt i de lagar och regler som gäller. Det är idag ett krav inom Greppa Näringen där växtskyddsrådgivning inte får utföras om rådgivaren inte har en giltig växtskyddsbehörighet.

KAPITEL VI FÖRSÄLJNING AV VÄXTSKYDDSMEDEL

Artikel 24, Krav för försäljning av växtskyddsmedel

Vi har inga synpunkter på detta.

KAPITEL VII UTBILDNING, INFORMATION OCH MEDVETANDEHÖJANDE ÅTGÄRDER

Artikel 25, Utbildning och certifiering

Vår bedömning är att:

- Förslaget kommer att innebära en förändring i Sveriges behörighetsutbildning genom att kurserna behöver anpassas bättre till de olika målgrupperna, yrkesanvändare, distributörer och rådgivare, vilket är positivt. Sverige har hittills ansett att rådgivare inte behöver ha krav på utbildning, att det är självsanerande. Men, i perspektiv av övriga delar i förslaget så ser vi att rådgivarna behöver djupare kompetens, framförallt inom IPM.
- Kurserna för yrkesanvändare uppfyller idag överlag kraven men behöver kompletteras med mer praktisk tillämpning.
- Intervallet på 10 år som krav för fortbildning för yrkesanvändare och distributörer är för långt. Sverige har idag 5 år för samtliga vilket vi och näringen anser vara lagom.

Artikel 26, System för oberoende rådgivning

Vi ser både för- och nackdelar i förslaget. Vår bedömning är att:

- Sverige har idag inget system för att utöva tillsyn över oberoende rådgivare.
- Vi får en rådgivarkår som jobbar dedikerat med växtskydd.
- Nackdelen är att kompetens inom området idag kan gå förlorad om de som har kompetensen väljer att inte gå den utbildning som krävs och stå utanför systemet.
- Det blir en mycket stor uppgift att upprätta ett system, utbilda rådgivare och få ut rådgivningen till alla yrkesmässiga användare. Här finns dock ingen tidsram för när det ska vara genomfört.
- Vi har idag ca 190 rådgivare som skulle kunna anses vara oberoende.

- Det finns ca 18 000 registrerade användare av växtskyddsmedel. Skulle förslaget innebära att samtliga ska få en enskild rådgivning skulle det ge 95 rådgivningar per rådgivare.
- Rådgivning som vi har inom området idag är Greppa Näringens IPM-rådgivning som tar ca 16 timmar med för- och efterarbete. Denna rådgivning kostar 15 000 kr per rådgivning. Med nuvarande rådgivarkår av oberoende rådgivare skulle det innebära ca 1 520 timmar/rådgivare på bara rådgivning om integrerat växtskydd.

Artikel 27, Information och medvetandehöjande åtgärder

Detta beskriver vi i vår gällande nationella handlingsplan (avsnitt 6) och vi anser att det vi redan gör täcker upp kraven även i detta förordningsförslag.

Artikel 28, Information om akut och kronisk förgiftning

Behörig myndighet ska utses. Det är inte så tydligt uttalat idag, men Arbetsmiljöverket och Giftinformationscentralen samlar in statistik i den mån de får in uppgifter om förgiftningar kopplade till växtskyddsmedel.

KAPITEL VIII SPRIDNINGSUTRUSTNING

Artikel 29, Elektroniskt register över spridningsutrustning i yrkesmässig användning

I punkt 1 och 2 ges möjlighet till undantag för viss utrustning enligt artikel 32.3, det bör gälla även i punkterna 3 och 4.

För att leva upp till kraven i förslaget behöver Sverige utveckla dagens system där besluten om godkännande av spridningsutrustning skickas ut till den sökande, men i övrigt bara sparas tillsammans med underlaget i Jordbruksverkets diariesystem.

Enligt förslaget är det ägaren som ska vara ansvarig för att föra in uppgifter om att denne äger utrustningen i systemet tillsammans med uppgifter enligt bilaga V. Vid försäljning ska både köpare och säljare föra in uppgifter om detta i systemet. Registret kommer bara visa utrustningens ägare, viss teknisk beskrivning och om den är i bruk eller inte. Det blir en administrativ börda som främst drabbar sprutägaren.

Inget sägs om användarens ansvar när det gäller den praktiska användningen. Vi ser inget behov av att ägaren är registrerad när det gäller ansvaret att bara godkänd utrustning får användas, det bör ligga på användaren och exempelvis noteras i en sprutjournal. Däremot är det lämpligt att ägaren har ansvar för att föra in de uppgifter som föreslås enligt bilagan.

Nyttan med registret är inte uppenbar och syftet bör förtydligas.

Artikel 30, Insamling av information och kontroller

Vi har i dagsläget ca 6000-7000 utrustningar som är godkända i Sverige. Tillsyn utförs av kommunerna, enligt miljöbalken. Enligt EU:s kontrollförordning (EU) 2017/625 är kontroll av spridningsutrustning undantagen (artikel 1.2 h).

Förslaget säger att länderna ska utföra offentlig kontroll, vi tolkar det som ett sätt att få in denna kontroll på samma sätt som övrig kontroll av växtskyddsmedel, d.v.s. som om det gjordes enligt kontrollförordningen.

Kommissionens experter ska utföra kontroller, inbegripet revisioner, i länderna för att verifiera tillämpningen av bestämmelserna om kontroll av spridningsutrustning.

Eftersom vi inte har ett register på det sätt som beskrivs så kommer detta leda till kostnader för utsedd myndighet att skapa ett register med möjlighet för ägare att registrera ägande, teknisk information om utrustningen, ägarbyten och av/påställning av utrustningar. Även kontrollintygen ska hanteras i systemet. För ägarna av växtskyddsutrustning kommer det leda till en administrativ börda i samband med detta. Processen med att ansöka om godkännande kommer förändras, men troligen inte leda till någon ökad börda, då detta sedan 2016 redan görs.

Undantag för viss utrustning enligt artikel 32.3 bör även finnas i denna artikel.

Artikel 31, Kontroll av spridningsutrustning i yrkesmässig användning

Det system för funktionstest av utrustning som vi har i Sverige idag bedömer vi kan fungera även utifrån detta förslag. Idag utbildar och godkänner Jordbruksverket personer som kan utföra funktionstest och de ska anmäla sin verksamhet till Jordbruksverket. Jordbruksverket beslutar om godkännande baserat på en ansökan med ett funktionstest där testaren intygar att utrustningen klarar kraven samt en kontroll av att det utförts av en testare med godkänd utbildning.

Artikel 32, Medlemsstaternas undantag avseende kontroll av spridningsutrustning i yrkesmässig användning

Liksom idag föreslås att undantag får göras för olika typer av utrustningar efter en riskvärdering.

Artikel 33, Elektroniskt register över spridningsutrustning i yrkesmässig användning

Hur olika register som föreslås ska utvecklas och samordnas behöver utredas vidare. Detta register ska samla ägaruppgifter, tekniska uppgifter och resultat av funktionstest (kontroll av utrustning). Det är inget som finns idag. I dagsläget tar Jordbruksverket in ansökningar om godkännande baserat på funktionstest och att testaren är godkänd av oss. Fattade beslut och underlag diarieförs.

Vi kan se ett behov av ett register över utrustningar som uppfyller kraven i bilaga IV. I synnerhet om dessa uppgifter kan stämmas av mot uppgifter om när och vem som använder spridningsutrustningen. I förslaget krävs också att anledningen till att sprutor inte uppfyller kraven tas med. Det är inget vi gör idag.

KAPITEL IX METOD FÖR BERÄKNING AV MINSKNINGSMÅL OCH HARMONISERADE RISKINDIKATORER

Artikel 34, Metod för beräkning av framstegen med att uppnå de två nationella minskningsmålen och unionens två minskningsmål för 2030

Vår bedömning är att beräkningsmodellen kan tillämpas i den meningen att beräkningarna stämmer. Vi ifrågasätter om de viktningsfaktorer som satts är rimliga för växtskyddsmedel i grupp 1 (ämnen med låg risk) då de används i avsevärt högre doser än de i grupperna 2-4. Det är också viktigt att rätt data rapporteras in då de används i olika beräkningar som minskningsmål och harmoniserade riskindikatorer enligt artikel 35. Jordbruksverket och KEMI har ett samarbete idag för att säkerställa att rätt data rapporteras in för att få beräkningarna korrekta.

Artikel 35, Metod för beräkning av de harmoniserade riskindikatorerna 1, 2 och 2a

Artikel 34 och 35 hänger ihop så till vida att samma data används vid beräkningarna, se ovan.

Artikel 36, Medlemsstaternas utvärdering av framstegsberäkningarna och de harmoniserade riskindikatorerna

De utvärderingar som nämns i artikeln och mer specifikt i 36.2. är uppgifter som är nya. Utvärderingarna av fler harmoniserade indikatorer än som utförs i dagsläget blir ett större löpande uppdrag. Dessa resultat ska även publiceras och meddelas kommissionen årligen.

KAPITEL X ADMINISTRATIVA OCH FINANSIELLA BESTÄMMELSER

Artikel 37, Information om utsedda behöriga myndigheter

Nedan har vi listat de artiklar där vi ser att behöriga myndigheter ska utses.

Artikel 15.2. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet med ansvar för att säkerställa att de grödspecifika bestämmelserna är vetenskapligt tillförlitliga och förenliga med denna artikel (idag tar Jordbruksverket fram odlingsvägledning baserade på direktiv 2009/128/EG).

Artikel 16.1. Varje medlemsstat ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska upprätta och upprätthålla ett eller flera elektroniska register över integrerat växtskydd och användning av växtskyddsmedel (finns inte idag).

Artikel 18.3. Genom undantag från punkt 1 får en behörig myndighet som utsetts av en medlemsstat tillåta att en yrkesmässig användare använder ett växtskyddsmedel i ett känsligt område under en begränsad tid, med ett exakt fastställt start- och slutdatum, som är så kort som möjligt och inte överstiger 60 dagar, förutsatt att alla följande villkor är uppfyllda (idag Naturvårdsverket/kommunerna).

Artikel 20.2. Genom undantag från punkt 1 får en behörig myndighet som utsetts av en medlemsstat tillåta flygbesprutning av en yrkesmässig användare. (idag Naturvårdsverket).

Artikel 25.2. Varje medlemsstat ska utse en eller flera behöriga myndigheter med ansvar för att införa det system för utbildning och certifiering av all utbildning som avses i punkt 1 och för att utfärda och förnya utbildningsbevis, uppdatera det centrala elektroniska registret, tillhandahålla bevis på registrering i det centrala elektroniska registret och utöva tillsyn över att de uppgifter som avses i punkt 1 utförs av det organ som tillhandahöll utbildningen (idag Jordbruksverket, KEMI, Arbetsmiljöverket, Folkhälsomyndigheten).

Artikel 26.1. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som ska upprätta, utöva tillsyn över och övervaka driften av ett system med oberoende rådgivare för yrkesmässiga användare. Detta system får utnyttja sådana opartiska jordbruksrådgivare som avses i artikel 15 i förordning (EU) nr 2021/2115, vilka måste genomgå regelbunden utbildning och kan finansieras enligt artikel 78 i samma förordning (finns inte idag).

Artikel 27.1. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som ska informera allmänheten, särskilt genom medvetandehöjande program, om risker i samband med användning av växtskyddsmedel. Det finns ingen utpekad myndighet idag, men alla berörda myndigheter informerar brett på sina webplatser. Naturvårdsverket är utpekade specifikt när det gäller att sprida växtskyddsmedel på områden där allmänheten får färdas fritt, med undantag för åkermark, ska innan spridningen sker informera om den på väl synliga anslag. 2 kap. 45 § i förordningen (2014:425) om bekämpningsmedel.

Artikel 28.1. Varje medlemsstat ska utse en behörig myndighet som ska upprätthålla eller införa system för insamling och bevarande av följande information om akuta och kroniska förgiftningar till följd av människors exponering för växtskyddsmedel (Giftinformationscentralen och Arbetsmiljöverket)

Artikel 30.1. Varje medlemsstat ska utse en eller flera behöriga myndigheter som ska

a) upprätta och upprätthålla ett centralt elektroniskt register för att dokumentera information om all spridningsutrustning i yrkesmässig användning i medlemsstaten (finns inte idag).

Artikel 37. Information om utsedda behöriga myndigheter

Kommissionen (felöversatt, ska vara medlemsländerna) ska senast den ...

[Publikationsbyrån: för in datum = första dagen i månaden efter de sex månader som följer på ikraftträdandet av denna förordning] informera kommissionen om de behöriga myndigheter som utsetts i enlighet med denna förordning.

Artikel 38, Sanktioner

Kräver vidare utredning.

Artikel 39, Avgifter

Kräver vidare utredning.

KAPITEL XI DELEGERADE BEFOGENHETER OCH KOMMITTÉFÖRFARANDE

Här har vi inga synpunkter

KAPITEL XII ÖVERGÅNGSBETÄMMELSER OCH SLUTBESTÄMMELSER

Här har vi nuläget inga synpunkter

Förändringar i nationella regelverk

Delar av miljöbalken som berörs

14 kap. 7 § om att bekämpningsmedel inte får spridas från luftfartyg behöver ses över för att harmonisera med artikel 20 och 21.

Delar av den svenska förordningen 2014:425 om bekämpningsmedel som berörs

Större delen av 2 kap. måste ses över utifrån förordningsförslaget. Men även innan det träder i kraft behöver troligen 2 kap. 57 § ses över utifrån tilläggsförordning till artikel 67 i (EG) nr 1107/2009 om digital dokumentation. Denna föreslås träda ikraft den 1 januari 2025.

Delar av Jordbruksverkets föreskrifter som berörs

SJVFS 2014:35 om behörighet att använda växtskyddsmedel

SJVFS 2014:42 om integrerat växtskydd

SJVFS 2015:59 om dokumentationskrav för yrkesmässiga användare av växtskyddsmedel

SJVFS 2016:23 om översyn, funktionstest och godkännande av utrustning för yrkesmässig spridning av växtskyddsmedel